

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-326

23.4.2024

DNB Livsforsikring AS (Pensjon, Personal)

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Uførekapital – avtalt indeks-/G-regulering – informasjonsskriv ved tegning – fal. § 18-6.

Forsikrede tegnet i 1991 en dekning med uførekapital (denne saken) og en dekning med uførepensjon. I avtaledokumentene var forsikringssum for uførekapital kr 1 000 000, ved død kr 50 000, og betalingsfritak tilsvarende gjeldende premiebeløp. Det var ikke krysset av for at årlig innbetaling og innskuddsfritak ikke skulle indeksreguleres. Forsikrede ble ufør i 2018 og foretaket utbetalte 24.9.20 uførekapital med kr 1 000 000. Forsikrede fremmet ytterligere krav i 2022, og anførte at det var avtalt at uførekapitalen skulle vært G-regulert, og viste bla. til at det i avtalen om uførepensjon var avtalt G-regulering, at informasjonsskriv før tegning tilsa dette, og at dette også ble opplyst ved rådgivning. Foretaket avsto krav om G-regulering og anførte at kravet uansett var foreldet. Saken reiste spørsmål om forsikrede hadde krav på G-regulering. Nemnda bemerket at det i saken ikke var vilkårsbestemmelser om indeksregulering av forsikringssummene for uførekapital og død, og forsikrede kunne ikke få medhold i sitt krav om dette. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede tegnet i 1991 en dekning for uførekapital på kr 1 000 000, med dekning for død kr 50 000 og innskuddsfritak ved arbeidsuførhet. I søknad om uførekapital signert 1.3.91 ble det i punkt "Tilleggsytelser" ikke krysset av for:

Avtalt innbetaling indeksreguleres. Hvis du ikke ønsker indeksregulering, sett kryss her.

I forsikringsbevis for uførekapital var det bla. inntatt slik klausul:

Indeksregulering: Forsikringen er tegnet med rett til regulering av avtalt innbetaling og eventuelt tilknyttet innbetalingsfritak i takt med konsumprisindeksen.

Forsikringssummer var i beviset hhv. Kr 1 000 000 (uførhet), kr 50 000 (død) og kr 6 000 (innbetalingsfritak ved tegning). Innbetalinger per tegningstidspunkt var i 4 terminer hver på kr 1 500 per år (innskuddsfritak).

I informasjonsark om kapitalforsikringen var denne beskrevet som et innskuddsprodukt der det var mulig å ta ut penger inntil to ganger i året, og med forsikringsdekninger som kunne tilknyttes.

Foretaket innvilget innskuddsfritak under uførekapitaldekningen i 2008 fordi forsikrede var 100 % arbeidsufør. Det ble samtidig også innvilget uførepensjon og innskuddsfritak under uføredekningen, og der det blant annet ble opplyst:

Når du er innvilget ytelse ved arbeidsuførhet, kan videre regulering av forsikringen ikke foretas.

Ytelsene under begge avtalene opphørte ved brev 24.11.08, da forsikrede var friskmeldt.

I årsoppgaver for uførekapitalavtalen var forsikringssummer for årene 1999-2021 oppgitt til hhv. kr 1 000 000 (uførhet), kr 50 000 (død). Både beløp for innskuddsfritak og avtalt innbetaling var

4 årlige terminer som økte for hvert år, og det var om dette opplyst:

Avtalt innbetaling og innbetalingsfritak reguleres i takt med konsumprisindeksen.

Forsikrede ble igjen arbeidsufør i 2018.

For uførekapitalavtalen innvilget foretaket 3.6.19 betalingsfritak, men opplyste at vilkårene for utbetaling av uførekapitalen da ikke var oppfylt.

Foretaket utbetalte 24.9.20 uførekapitalen med en million kroner.

Forsikrede oppdaget i april 2022 at beløpet ikke var regulert i samsvar med det han mente var avtalt, og fremmet krav om at forsikringssommene i uførekapitalavtalen skulle reguleres.

Foretaket avsto dette 11.7.22, idet det mente kravet var foreldet. Etter klage 20.10.22 fastholdt foretaket avslaget 4.11.22.

Foretaket opplyste 14.12.23 at premien på kapitalforsikringsavtalen ble regulert iht. alder, og var i 2007 kr 2 480 og økte til kr 6 510 i 2018, og til kr 7 890 i 2020.

Det ble videre opplyst at forsikrede ble registrert som elektronisk bruker i 2010.

Forsikrede har i det vesentlige anført at uførekapitalen etter avtalen skulle vært regulert iht. G-beløpet fra 2008 og frem til 2017. Dette ble avtalt for avtalen om uførepensjon, og rådgiveren opplyste at det samme gjaldt for avtalen om uførekapital, jf. også informasjonsark. Forsikrede krysset i tråd med dette bevisst ikke av for at forsikringssummer ikke skulle reguleres, for å sikre at forsikringssummen økte med G. Økningen i årlig premie ga forsikrede berettiget forventning om slik regulering av uførekapitalen. Avtalen må vurderes i lys av den samlede avtalen om uførepensjon og uførekapital med betalingsfritak. Når avtalen ikke sier noe om at beløpet skal G-reguleres, må uklarhet om dette være foretakets risiko. Avtalens formål, å sikre inntekt og økonomi, samt reelle hensyn, taler for dette. Foretaket må også være nærmest til å bære risikoen for egne feil, jf. også FSN-4081 der forsikrede fikk medhold i at krav om G-regulering fra avtalens inngåelse i 1984 til klage i 1999. Kravet er ikke foreldet, jf. 10-årsfristen i fal. § 18-6. Da forsikrede fikk innvilget uførekapital trodde han at han betalte vanlig inntektsskatt på dette, og at dette var årsaken til at han ikke reagerte på at utbetaling ikke var basert på oppregulert G-beløp. Han var videre syk da han fikk innvilget uførekapitalen i september 2020, og klarte derfor ikke å fange opp at avtalen ikke var oppregulert iht. G-beløpet. Forsikrede krever også forsinkelsesrenter.

Foretaket anfører i hovedsak at avtalen om uførekapital er en sparekonto med forsikringselement, og denne ga ikke rett til indeksregulering av forsikringssummer ut over innbetaling og tilhørende innskuddsfritak. Avtalen ble tegnet med obligatorisk dekning for død, en engangsutbetaling ved uførhet, samt innbetalingsfritak. Det var ikke mulighet for regulering av forsikringssum for død og uførekapital, men bare for innbetalingsfritak som kunne reguleres iht. konsumprisindeksen for å opprettholde sparesaldo når forsikringspremien økte med økt alder. Det er ikke grunnlag for krav om oppjustering av forsikringssommene ut over premie og innskuddsfritak, og som er oppjustert. Kravet er uansett foreldet.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede har krav på at uførekapitalen i avtaleperioden ble justert i henhold til G-beløpet eller prisindeks.

Nemnda vurderer om foretakets behandling av fremsatt krav er i samsvar med forsikringsavtalen og i samsvar med gjeldende nemndspraksis. Det er kravstiller, altså forsikrede som må sannsynliggjøre at vilkårene for å få ytterligere utbetaling er oppfylt.

Den aktuelle uførekapitalforsikringen er ikke del av en lovbestemt dekning, og dekningsomfang og øvrig innhold er regulert i avtalen.

Under punktet "Tilleggsytelser" i tegningsdokumentene heter det "Avtalt innbetaling indeksreguleres". Forsikrede krysset ikke av under punktet "Hvis du ikke ønsker indeksregulering, sett kryss her". Forsikrede ønsket altså slik indeksregulering av innbetalingen, og som var avtalt til kr 6 000 per år.

Om de øvrige forsikringssummene var det ikke opplyst noe om indeksregulering, og tegningsdokumentet alene taler for at det ikke var indeksregulering av disse. Det bemerkes at det i tegningsdokumentene for uførepensjon uttrykkelig var avtalt at forsikringssummene skulle økes "... i takt med endringer i grunnbeløpet i folketrygden ...". Reguleringen i hhv. uførekapitalforsikringen og uførepensjonen var altså ulik. Indeksregulering er i alminnelig språkbruk regulering iht. en indeks. G-beløpet er ikke en indeks, og det er mest nærliggende å legge til grunn at det med dette var ment konsumprisindeksen (som var et mer vanlig begrep tidligere). At det var brukt ulike begreper i tegningsdokumentene taler også mot at forsikrede hadde grunn til å forvente G-regulering.

I forsikringsbeviset for uførekapitalen var forsikringssummer for uførekapital og for død oppgitt i faste beløp, og uten opplysninger om indeks- eller G-regulering. Om avtalt innbetaling og tilknyttet innbetalingsfritak framgikk at:

Indeksregulering:

Forsikringen er tegnet med rett til regulering av avtalt innbetaling og eventuelt tilknyttet innbetalingsfritak i takt med konsumprisindeksen.

Det var her presisert at avtalt innbetaling og korresponderende dekning for innskuddsfritak skulle reguleres i takt med konsumprisindeksen, og ikke i takt med G-beløpet. Når det for forsikringssummene for uførekapital og for død ikke var innatt bestemmelser om indeksregulering var det i tråd med tegningsdokumentet ikke avtalt slik regulering, og forsikrede hadde heller ikke noen berettiget forventning om slik regulering.

I aktuelle sak var det ingen vilkårsbestemmelser om indeksregulering av forsikringssummene for uførekapital og for død. Dette er også i tråd med det foretaket har opplyst om at det heller ikke var adgang til å tegne regulering av disse summene.

På bakgrunn av ovennevnte avtaledokumenter finner nemnda det klart at forsikrede ikke kan få medhold i hans udokumenterte anførsel om at han i rådgivningssamtalen fikk opplyst om indeks- eller G-regulering av forsikringssummer for uførekapital og død.

Hva gjelder indeksregulering av innbetaling og korresponderende innskuddsfritak, synes de økte beløpene i årlige kontoutskrifter å vise at disse beløpene ble oppjustert iht. avtalen.

Når forsikrede ikke gis medhold i klagen, har han ikke krav på erstatning for utgifter til advokat.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).